

היפרדות לא שגרתית של הזגוגית

תקציר:

מטופלת בת 49 שנים לאחר טיפול בברכיתרפיה למלנומה דמית (כורואידית) הופנתה בדחיפות לחדר מיון לבירור הישנות המחלה בשל פיזור צבען (פיגמנט) בחלל הזגוגית. בבדיקה הודגמו פיזור צבען נרחב לזגוגית שהיה משני להיפרדות זגוגית ומשיכה מאזור השאת המדולדל, כביטוי להיפרדות זגוגית פתולוגית, ללא עדות להישנות השאת (tumor).

ויקטוריה (ויקי) וישנבסקיה דאי¹ | עידו דידי פביאן¹ | אסף פולת² | אופירה זלוטון¹

¹השירות לאונקולוגיה של העיניים, מכון גולדשגור לעיניים, מרכז רפואי שיבא תל השומר, הפקולטה לרפואה סאקלר, אוניברסיטת תל אביב
²מחלקת עיניים, בית חולים בילינסון, קמפוס רבין, הפקולטה לרפואה סאקלר, אוניברסיטת תל אביב

מילות מפתח:

מלנומה דמית (כורואידית); היפרדות זגוגית; היפרדות זגוגית פתולוגית.

Choroidal melanoma; Vitreous detachment; Pathological vitreous detachment

:KEY WORDS

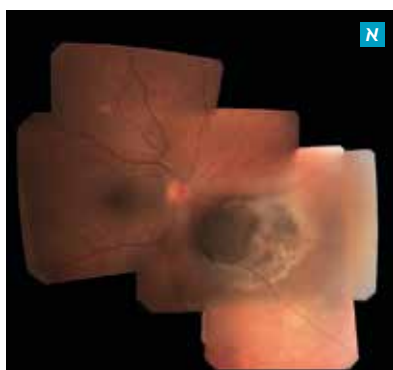
לראשונה להערכה בשל ירידה בראייה על רקע מלנומה דמית (כורואידית) בעין ימין (תמונות 1 א'-ד'). האישה עברה טיפול בהקרנה ממוקדת באמצעות פלאק מותאם אישית של יוד 125 ולייזר מסוג דיוד (TTT) Trans Pupillary Thermal Therapy עם השגה של שליטה טובה על השאת (tumor) (תמונה 2). היא הופנתה לחדר מיון עיניים לבדיקה דחופה בשל פיזור צבען בחלל הזגוגית לבירור הישנות השאת. בבדיקתה הודגמה שאת בבדיקה קלינית ובסקירת על שמע, עם משיכת זגוגית מרום השאת לכיוון חלל הזגוגית. על הזגוגיות נראה גרגור צבעני. בוצעה סקירת על שמע נשנית שאישרה את השליטה על השאת. קוטר הבסיס היה כ-7.5 מ"מ, עובי כ-3.01 מ"מ (מימדים התחלתיים של השאת 8.31-8.75 מ"מ, עובי עד 6.42 מ"מ, תמונה 1 ג'), רפלקטיביות

הקדמה

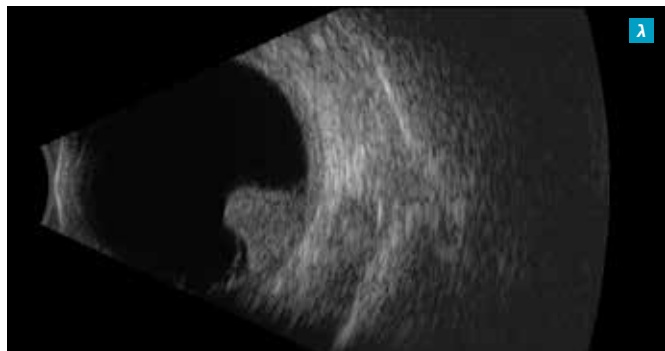
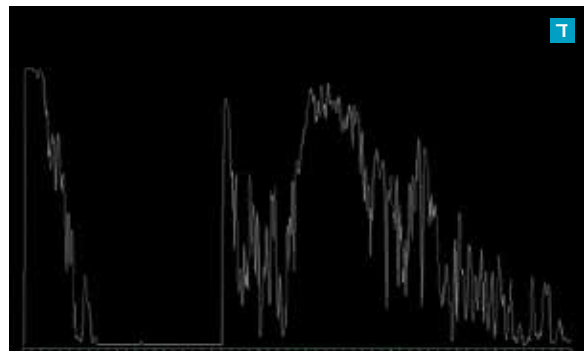
היפרדות זגוגיות אחורית (Posterior Vitreous Detachment (PVD) היא תופעה מוכרת. שכיחות התופעה עולה עם הגיל. השיעור של PVD הוא כ-27% בגילים 60-69 שנים ו-63% בגילאי 70+. ההיפרדות מתפתחת הדרגתית ברוב החולים, אך עשויה להופיע באופן פתאומי ב-10%-15% מהחולים.

מפרשת החולה

אישה בת 49 שנים הופנתה להערכה דחופה במאי 2015 בשל פיזור צבען חדש בחלל עין ימין. האישה מוכרת לשירות לאונקולוגיה של העיניים ממאי 2012 - אז פנתה

תמונה 1:
א. תמונת קרקעית עין ימין צבע: 6.2012 מלנומה כורואידית בעין ימין ממוקמת בסמיכות ואינפרונזלית לעצב הראיה. ב. תמונת קרקעית עין ימין ב-RED FREE: 6.2012 מלנומה כורואידית בעין ימין ממוקמת בסמיכות ואינפרונזלית לעצב הראיה. ג. 5.2012 US מסוג B-SCAM: נגע היפואקוגני ברמת הכורואיד נאזלית ואינפרוירית לעצב הראיה. ממדים: 8.75x8.31 מ"מ עובי עד 6.24 מ"מ. ד. 5.2012 US מסוג A-MODE מלנומה כורואידית עין ימין רפלקטיביות פנימית נמוכה

החומר הג'לטיני הממלא את החלל האחורי של גלגל העין (הפנים האחוריות של הזגוגית), נפרד מאחיזתו ברשתית ועובר קדימה. תנועה זו עלולה לגרום למשיכת הרשתית, ומשנית למשיכה זו נוצרים דימומים או קרעים ברשתית. התהליך מתחיל עם התנזלות (syneresis) של מרכז הזגוגית והתמוטטות של סיבי הקולגן (פיברילות) הבונים את הזגוגית המונחים באוריינטציה אנטי-רדיוסטריוורית.

השכיחות של היפרדות הזגוגית עולה עם העלייה הגיל וכאשר למטופל יש גלגל עין ארוך (אופייני למטופלים קצרי רואי). שיעור ההימצאות של PVD הוא 27% מהאוכלוסייה בין הגילים 60-69 ו-63% מאוכלוסיית החולים בגילאי ה-70. ההיפרדות עשויה להתפתח הדרגתית או להופיע באופן פתאומי ב-10%-15% מהחולים. קרע ברשתית מתפתח ב-2%-4% מהמטופלים שפיתחו PVD. בחולים שפיתחו PVD עם דימום זגוגית לחלל הזגוגית יש סיכון של כ-70% להסתמן גם עם רקע.

חולים עם היפרדות רשתית יתלוננו על עכירויות הצפות מול העין ("נקודות", "זבובים" "יתושים" ו-"חוטמים") ולעיתים גם על הבזקי אור או ברקים. כאשר התהליך איננו מלווה בהתפתחות של קרע, התסמינים שוככים עם הזמן והמטופל חוזר לפעילות שגרתית. היפרדות זגוגית לא תקינה המכונה גם היפרדות זגוגית פתולוגית (pathological posterior vitreous detachment) היא נדירה מאוד. היפרדות צבענית של הזגוגית היא ממצא נדיר שתואר בספרות [1] ופרשות חולים נוספות [2-4]. בחולה שלפנינו הודגמה אחיזה של הזגוגית לרום השאת ועם ההיפרדות התרחש פיזור של הצבען בכל חלל הזגוגית הסמוך לשאת (תמונות 3 א-ב, 4).

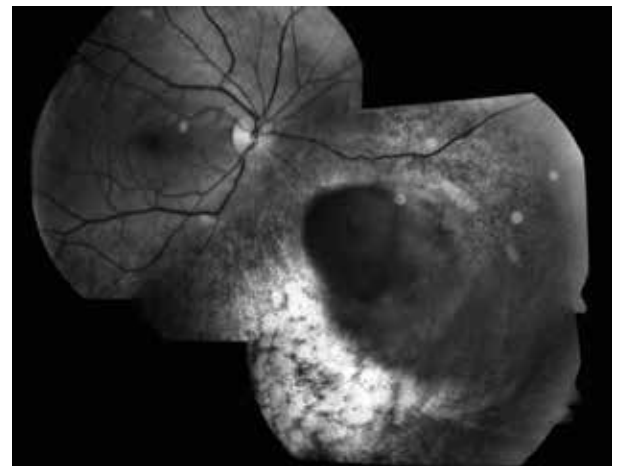
במעקב של 22 חודשים מאז היפרדות הזגוגית בחולה זאת, המלנומה של הדמית נותרה בשליטה, ללא התפתחות שאת משנית או סיבוך אחר בעין, וללא התפתחות מחלה משנית בכבד.

גבוהה, ובטומוגרפיה מחשבית Ocular Chorenace Tomography (OCT) הודגמה נקודת המשיכה של הזגוגית מרום השאת לכיוון חלל הזגוגית (תמונות 3א-ב, 4).

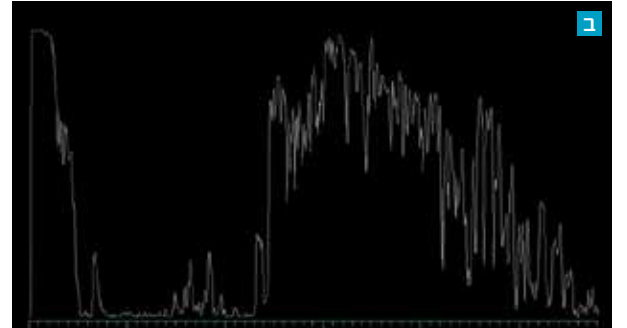
דיון

היפרדות זגוגית אחורית posterior vitreous detachment (PVD) היא תופעה מוכרת ומתועדת היטב. זהו תהליך שבו

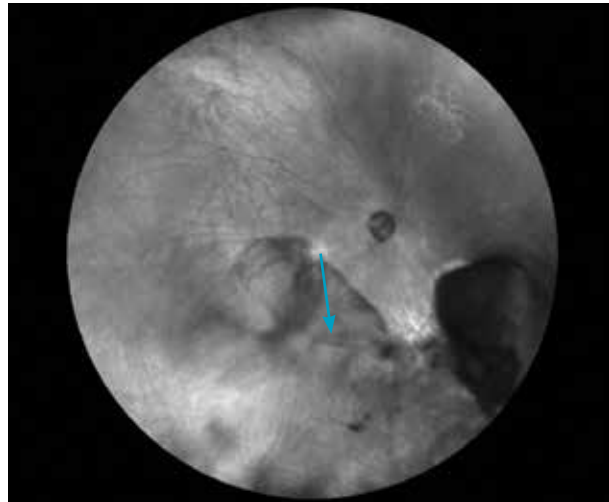
תמונה 2: תמונת קרקעית עין ימין ב-RED FREE: מלנומה כורואידלית אטרופית לאחר טיפול ממוקד בפלאק מותאם אישית ביוז 125

תמונה 3: א. US מסוג B-SCAM 5.2815 מלנומה כורואידלית אטרופית עין ימין קוטר בסיס כ-7.5 מ"מ גובה 3.0 מ"מ עם משיכה של הזגוגית מרום הגידול לכיוון חלל הזגוגית וחץ כחול. ב. US מסוג A-MODE 5.2815 מלנומה כורואידלית עין ימין רפלקטיביות פנימית גבוהה

תמונה 4: תמונה קרקעית בעדשה רחבת זווית עין ימין ב-RED FREE: מלנומה כורואידלית לאחר טיפול ממוקד בפלאק מותאם אישית ביוז 125 ובדיוד לייזר, מודגמת "צביעה" של הזגוגית המתפשטת מרום הגידול אל חלל הזגוגית (חץ כחול על אזור ההתפשטות)

מחברת מכותבת: ויקטוריה (ויקי) וישנבסקיה דאי

הנהלת השירות לאונקולוגיה
של העיניים ומחלות עיניים דלקתיות
מכון גולדלשגר לעיניים
מרכז רפואי שיבא, תל השומר 5265601
vivida65@gmail.com
דוא"ל: Vicktoria.Vishnevskia-Dai@sheba.health.gov.il

לסיכום

היפרדות זגוגיות אחורית (PVD) היא תופעה מוכרת ומתועדת היטב. בחולים שעברו טיפול מוצלח למלנומה של הדמית עשויה להתפתח היפרדות זגוגית פתולוגית (pathological posterior vitreous detachment) צבענית שאיננה מלמדת בהכרח על הישנות השאת. ●

ביבליוגרפיה

<p>1. Zloto O & Vishnevskia-Dai V, An unusual pathological posterior vitreous detachment. Clin Exp Optom. 2017 May 14. doi: 10.1111/cxo.12547. [Epub ahead of print] PubMed PMID: 28503754.</p> <p>2. Bond-Taylor M, Jakobsson G & Zetterberg M,</p>	<p>Posterior vitreous detachment - prevalence of and risk factors for retinal tears. Clin Ophthalmol. 2017 Sep 18;11:1689-1695. doi: 10.2147/OPTH.S143898. eCollection 2017.</p> <p>3. Kíčová N, Bertelmann T, Irle S & al, Evaluation of a posterior</p>	<p>vitreous detachment: a comparison of biomicroscopy, B-scan ultrasonography and optical coherence tomography to surgical findings with chromodissection. Acta Ophthalmol. 2012 Jun;90(4):e264-8. doi: 10.1111/j.1755-</p>	<p>3768.2011.02330.x. Epub 2012 Jan 26.</p> <p>4. Fine HF & Spaide RF, Visualization of the posterior precortical vitreous pocket in vivo with triamcinolone. Arch Ophthalmol 2006, 124: 1663.</p>
--	---	---	--

כרוניקה

טיפול בילדים עם דלקות מעי בעזרת חיידקים פרוביוטיים אינו מוצלח

הניסוי, הייתה דלקת מעי מתונה עד חמורה ב־26.1% בקרב נוטלי הפרוביוטיקה בעוד שבקרב נוטלי האינבו הערך היה 24.7% (OR=1.06). לא נצפו הבדלים במשך התופעות של שלשול או הקאות בין שתי הקבוצות. המחברים מסכמים כי טיפול בעזרת חיידקים פרוביוטיים לא שיפר את מצבם של ילדים הלוקים בדלקות מעי הפונים לחדרי המיון.

איתן ישראלי

דלקות מעי גורמות ל־1.7 מיליון ביקורי ילדים בחדרי מיון בארה"ב כל שנה. פרידמן וחב' ניסו לברר האם טיפול פרוביוטי עשוי לשפר את מצב הדלקת (NEJM 2018;379:2015). החוקרים ערכו ניסוי אקראי כפול סמיות מבוקר אינבו שבו נכללו 886 ילדים בגילים 3-48 חודשים. הילדים קיבלו מוצר פרוביוטי שהכיל ארבעה מיליארד חיידקים משני זנים של לקטובצילוס, פעמיים ביום, או אינבו. הממצאים הצביעו כי לאחר 14 יום מתחילת

כרוניקה

הבדלים בתחלואה ובתמותה בין ניצולי שואה למקביליהם באוכלוסייה

גבוהים יותר מאלה של קבוצת הבקרה. לדוגמה, שיעורי יתר לחץ דם היו 83% בקרב הניצולים לעומת 67% בקבוצת הבקרה, שיעורי השמנת יתר היו 33% לעומת 26% בהתאמה, מחלת כליות כרונית - 31% לעומת 20%, שיטיון - 16.6% לעומת 9.6%. בניגוד לממצאים אלה, שיעורי התמותה בקרב הניצולים היו נמוכים יותר מאלה שבחבריהם ילידי הארץ 25.3% לעומת 41.1%, וכן הגיל הממוצע לתמותה היה גבוה משמעותית בקרב הניצולים. המחברים מנסים להסביר תופעה זו במודעות בריאותית משופרת ותכונות עמידות סגוליות בקרב הניצולים, אך גורסים כי ללא מחקר נוסף קשה לרדת לעומק הסיבות הביולוגיות והפסיכולוגיות בבסיס התופעה.

איתן ישראלי

מחקרים קודמים העלו חוקרים סברה, כי ניצולי שואה לוקים בתחלואה מתמשכת בשיעורים גבוהים יותר ממקביליהם באוכלוסייה הכללית. עם זאת, לא הייתה התייחסות לסיכון לתמותה של הניצולים יחסית לאוכלוסייה הכללית.

פאנד וחב' (JAMA 2019;2:e186643) ניסו לברר סוגיה זו בקרב ניצולים מבטוחי קופת חולים מכבי, שנולדו באירופה בין השנים 1945-1911 בהשוואה לקבוצת בקרה בגילים זהים שנולדו בישראל. הנתונים נאספו בין השנים 1998-2017, ונותחו בהתאם למין, מצב חברתי-כלכלי ומדד מסת גוף (BMI). הגיל הממוצע של 38,597 הניצולים היה 81.7 שנים (59% נשים) ובקבוצת הבקרה (34,931 איש) 77.7 שנים (53% נשים).

הממצאים עלה, כי בקרב הניצולים שיעורי התחלואה היו

www.doctorsonly.co.il

השורה התחתונה

The Lancet גליון מהחודש האחרון

השורה התחתונה

סקירה קצרה של עיקרי גליונות כתבי העת הרפואיים הבינ"ל.
כל מה שצריך לדעת בעתונות הרפואית < [להמשך קריאה](#)

אתר
הרופאים
המוביל
בישראל

DoctorsOnly.co.il
כל מה שמעניין רופאים

חדשות | דעות | מינויים | מחקרים | איגודים | משפט | בלוגים | **השורה התחתונה** | דרושים | DocTalk | ארועים